

Polomské novinky

Mesačník občanov obce Polomka • Ročník XXIV • 16. júl 2014 • Nepredajné

Dnes v čísle:

- Starostov trápí bezpečnosť občanov
- Teta od Smuduláka v telke
- Deti z dediny sú iné ako deti z mesta
- Helpa 2014

7

Pozvánka na zasadnutie obecného zastupiteľstva

Podľa § 13 Zákona č.369/1990 Z.z. o obecnom zriadení v znení neskorších zmien a doplnkov starosta obce zvoláva zasadnutie obecného zastupiteľstva na deň: **14. augusta 2014 (štvrtok) o 18,00 hodine** (v budove obecného úradu – bočný vchod)

Mimoriadne zasadnutie obecného zastupiteľstva

Dňa 3.7.2014 mimoriadne zasadali poslanci nášho obecného zastupiteľstva. Zasadnutie bolo zvolané kvôli výstavbe Gazdovského dvora. Aj keď myšlienka výstavby budovy, v ktorej by sa väčšia časť venovala uchovaniu a šíreniu našej polomskej ľudovej kultúry, je na svete už dlhšiu dobu a podnikli sa aj určité kroky ohľadom vysporiadania pozemkov, predsa tu bol jeden problém, ktorý realizácii tejto myšlienky bránil. Rokovania o prekládke plynového potrubia so Slovenským plynárenským podnikom boli po dlhom čase dotiahnuté do úspešného konca a vec sa poďarila. Nový plynovod bude viesť cez parcelu pasienkového spoločenstva a bude preložený do konca júla 2014. Na základe tejto skutočnosti bolo zvolané obecné zastupiteľstvo, kde poslanci schválili nielen výstavbu gazdovského dvora, ktorá sa začne výstavbou drevnice, ale aj spôsob financovania. Hrubá stavba by podľa predpokladov mala byť hotová do konca roka 2014. Po odovzdaní do užívania bude prízemie slúžiť v časti východnej ako priestor pre prezentáciu ľudového umenia a zvykov, s audiovizuálnou miestnosťou a priestormi pre ľudové remeslá, v časti západnej budú priestory environmentálnej výchovy a seminárna miestnosť. V podkrovných priestoroch budú skladové priestory a otvorená galéria.

D.Ď

PRACOVNÁ PONUKA

Obec Polomka, Obecný úrad, Osloboditeľov č. 12, 976 66 POLOMKA

ponúka voľné pracovné miesto:

Pozícia: **Odborný zamestnanec Spoločného školského úradu v Polomke**

Dátum nástupu: 01.09.2014

Úväzok: plný

Požiadavky:

- vysokoškolské vzdelanie s odbornou a pedagogickou spôsobilosťou pre učiteľa ZŠ, minimálne päť rokov pedagogickej praxe

Zoznam požadovaných dokladov:

- žiadosť o zamestnanie

- profesijný životopis

- doklad o nadobudnutí vzdelania

- súhlas so spracovaním osobných údajov

Žiadosti zasielajte na adresu: Obec Polomka, Obecný úrad, Osloboditeľov č. 12, 976 66 Polomka

v termíne **do 10. 08. 2014.**

Kontakt : Ing. Ján Lihan, starosta obce
Tel.: 048/6193 102, mobil: 0903 548443

Starostov trápí bezpečnosť občanov

Isto aj mnohí z vás máte nepríjemnú skúsenosť, keď ste počítali strach večer sa prejsť po ulici, viete o niekom komu vkradli dom alebo poškodili majetok, poznáte staršieho človeka ktorého oklamali a obrali o peniaze. Toto sú javy bežne sa vyskytujúce. A je ich čím ďalej tým viac. A preto starostovia ho-rehronských obcí iniciovali pracovné stretnutie so zástupcami Ministerstva vnútra SR, Prezidiom Policajného zboru SR odborom poriadkovej polície. Stretnutie sa uskutočnilo 9. 7. 2014 v Závadke nad Hronom. Témou tohto stretnutia bolo práve zhor-

(Pokrač. na str. 4)

Jánske ohne

Pálenie vatier na Jána malo v histórii nášho ľudu veľký význam. S Jánom sa viaže veľa magických zvykov súvisiacich s letným slnovratom.

Tradovalo sa, že na Jána majú najväčšiu moc všetky živly - zem, voda i oheň. Preto sa zvykli počas najkratšej noci roka páliť jánske ohne a vatry. Mládež, ženy aj muži na svätého Jána tancovali a spievali okolo vatier, často ich aj preskakovali. Dievčatá robili ohníčky týždeň pred Jánom, na Jána a po Jáne.

Ohňu sa pripisovala magicko-očistná funkcia a jánske ohne sa pálili za sucha s cieľom privolať dážď. Predstavy o klesaní Slnka z vrcholného bodu nebeskej klenby vyjadrovali horiace kolesá spustené z vrchov do dolín. Rozšírené bolo i vyhadzovanie fakiel a zapalovanie kolies na vysokých stĺpoch. Ľudia dávali do ohňa kúsok cesta, posúch alebo aspoň odrobinky pečiva. Tieto akty boli pretrvávajúcim obetným rituálom slovenského obyvateľstva pred nástupom kresťanstva. Oheň sa uctieval, nesmel sa požičať ani zhasiť. Musel vydržať horieť čo najdlhšie.

Generácie pred nami kedysi tiež verili, že aj byliny nájdené v túto magickú moc, majú ozdra-

vujúce účinky. Tieto zvyky majú korene ešte v predkresťanských časoch. Tento deň, kedy Jáno-via oslavujú meniny, sa považuje aj za deň narodenia Jána Krstiteľa. Tento sviatok bol považovaný za patróna kožušníkov, remenárov a pastierov. Práve pastieri tento deň považovali za svoj sviatok, oslavovali ho ohňami a bohatou hosťinou. Na Jána sa nesmelo sadiť ani prať. Šťastie mal človek, ktorý chytil svätójánsku mušku a nosil ju pri sebe.

Pretože táto udalosť má taký hlboký význam a tradíciu, roz-

hodli sme sa aj my obnoviť tento zvyk aj v našej obci. A tak sme sa spoločne so súboristami vybrali na Bučník tento zvyk dodržať. Chlapi z obce vatru pripravili, guláš navarili, a tak nič nechýbalo. Predtým sme si však na vlekú schuti zaspievali a zatancovali, poniektorí si opiekli špekáčiky a slaninku a spolu s naším hosťom Jozefom Mikušom, ktorý už ako náš človek nemôže pri takejto udalosti chybať, sme sa vybrali na kopec zapáliť Jánsku vatru. Oheň to bol veľký, žiara na ďaleko sálajúca, a tak dúfame, že si túto tradíciu budeme takto svorne pripomínať každý rok.

D.Ď

Stavebný ruch v obci

V Polomských novinkách vás pravidelne informujeme, čo sa v našej obci deje, čo sa buduje a čo sa plánuje. Pozorní občania si isto všimli, že v priestore okolo kultúrneho domu je čulý stavebný ruch. Po výmene okien a dverí na celej budove sme pristúpili k zatepleniu kultúrneho domu. Na zateplené múry sa vzápätí nanáša nová fasáda, a tak kultúrny dom už žiarí novými farbami. Zub času sa podpísal aj na vodovodné a kanalizačné vedenie. A tak ešte pred úpravou a rekonštrukciou parku sme vymenili nefunkčné kanalizačné potrubie a v predstihu sme osadili aj nové vodovodné potrubie, ktoré napája aj priestory nad garážami a reštauráciu Bumaras. Vedľa kultúrneho domu je započatá stavba oddeľovacieho múra, ktorý nahradí poškodený a škaredý povodňový plot. V rámci revitalizácie parku sa podľa vypracovaného projektu vybuduje aj nová fontána, osvetlenie a nové chodníky s novým smerovaním. V súčasnosti však musíme rozsah týchto prác utlmiť, pretože podľa zmluvy o diele sa začali práce na rekonštrukcii miestnych komunikácií, a to na uliciach: Že-

lezničná, všetky uličky z SNP na Štúrovu, Nálepkova, Záhradná - časť Kaštieľnej a našim cieľom je vykonať rekonštrukciu spojnic medzi SNP a Komenského. Cesty sa najprv odrézujú, začistia a bude sa pokladať nový asfaltový koberec. Veríme, že tieto práce by mohli byť ukončené do konca augusta. Pri terénnych úpravách vzniknutú časť zeminy odvážame do priestoru pod terajšou pošťou, pretože máme v pláne tam vytvoriť nové parkovacie plochy. Z tohto pohľadu sa môže zdať, že sme rozrobili viacej stavieb. Potrebujeme však dať priestor ľuďom viacerých

profesii a takisto ľuďom na aktívnych prácach. Zároveň však niektoré projekty na seba nadväzujú, a tak je potrebné nadväznosť prác zachovať.

V krátkej dobe bude v našej obci inštalovaný aj informačný systém, pozostávajúci zo smerových tabúl označujúcich smerovanie ulíc a sídla inštitúcií, ktoré budeme postupne osadzovať.

Plánov máme veľa a práce ešte viac, a tak žiadame občanov o toleranciu a trpezlivosť. Uistujem vás, že všetky naše aktivity smerujú k skvalitneniu vášho života v Polomke.

Ing. Ján Lihan, starosta obce

Naši jubilanti

u mesiaci júl

Jolana Maruškinová, Sládkovičova 14, 80 r.
František Harvanka, Komenského 81, 85 r.
Magdaléna Škvarková, Mlynská 2, 80 r.
Mária Hamriková, SNP 165, 93 r.
Magdaléna Kubušová, Odbojárův 58, 80 r.
Mária Majerčíková, Štúrova 50, 85 r.

SPOLOČENSKÁ KRONIKA

jún 2014

Narodení: Štajer František, Hronská 17
 Berkýová Kristína, Hronská 10
 Piliarkinová Lucia, Jegorovova 14
 Puškárová Natália, Hronská 14
 Bajusová Bianka, Záhradná 25

Príhlásení: Rydzoň Radoslav, Osloboditeľov 13

Odhlásení: Mgr. Návoy Pavel, Osloboditeľov 2
 Mgr. Návoyová Irena -,-
 PaedDr. Návoy Peter -,-
 Prebble Lucia, Kraskova 25

Zomretí: Medved' Ján, SNP 121, 54 r.
 Bučko Jozef, Jánošíkova 13, 82 r.
 Tkáčiková Magdaléna, Štúrova 59, 87 r.
 Poprovský František, Sládkovičova 26, 84 r.

Počet obyvateľov k 30.06.2014 - 2988

SPOMÍNANIE

Uplynulo liet tridsať,
 keď chcelo sa vám veľmi spať,
 v starosti, v bóli, v únave,
 v Pánovej už ste úlave.
 S manželkou, synmi, s vnukom
 vo večnej vlasti stretli ste sa.
 My úpenlivo prosíme nebesá:
 Láska, buď s vami teraz i potom. –

Dňa 15. júla uplynulo tridsať rokov od odchodu do večnosti

Štefana Oceľa z Clementisovej ulice
 S vďakou a úctou spomínajú dcéra Anna s rodinou,
 nevesta Edita s rodinou a nevesta Mária s rodinou.

Podakovanie

Ďakujeme všetkým príbuzným, priateľom, susedom a známym, ktorí dňa 26. júna 2014 odprevadili na poslednej ceste našu drahú zosnulú

Magdalénu Tkáčikovou rod. Obrtancovú
 Za kvetinové dary a prejavy sústrasti
 ďakuje smútiaca rodina.

INZERCIA

Kúpim súčasti kroja – starodávneho kroja

Milí zlatí Polomčania a hlavne tety Polomčanky! Keďže ma veľmi zaujíma folklór, s obrovskou pomocou mojej staršej a mamy si postupne zbieram súčasti nášho nádherného kroja. Ak by ste mali chvíľku času a ochoty a chceli by ste niečo predať, pohľadajte vo forštniach, truhlách, či kasničkách a pozrite sa, či náhodou nemáte:

Puolku, alebo **Prestieradlo** – časť starodávneho svadobného kroja, čo má mladucha okolo pliec - veľmi túžim to od niekoho kúpiť a raz si to obliecť na vlastnú svadbu. **Rozpustenú šatu** (šata labas-ta, handeľska, dvojpolová). **Haraska, pas, vykľban** – tkané, alebo šnúrkou ako opasok. **Červené, alebo čierne Pertfe**. **Zelenú šatku šavolku**. **Žltý brušák** - aký nosili družičky na svadbu k zelenej šavolke. **Tkaný opasok**

Hľadám hlavne súčasti starodávneho kroja aj hocjaké staré handry – ak máte aj niečo, čo Vám doma zavadzia, ja si to prídem pozrieť rada a pouvažujem. Ak by ste doma niečo našli, prosím zavolajte mi na číslo **0949 849 301** – som k dispozícii hocikedy. Veľmi pekne Vám ďakujem a pozdravujem!

Katka Málíková z Vršku

Kúpim svadobné prestieradlo. Tel: 0907113548

O prehliadke speváckych skupín seniorov 2014

S príchodom teplých letných dní dediny a mestá na Slovensku otvárajú svoje brány festivalom rôzneho druhu. Niekde znie hudba moderná, inde sa ozývajú clivé i veselé tóny ľudových piesní. Týždeň pred slávnymi Horehronskými dňami spevu a tanca v Heľpe si organizácie seniorov Horehronia zorganizovali ako každý rok prehliadku svojej kultúrnej tvorivosti.

Prehliadka sa konala tento rok 21. júna a súťažiacie skupiny z desiatich horehronských dedín tak ako vlni, privítala obec Hronec. tradične nás všetkých v dome kultúry s úsmevom a milými slovami privítal pán starosta a poprial všetkým súťažiacim úspech na javisku. A potom sa začali diať na javisku malé zázraky. Chcem povedať, že vystúpenia každého súboru bolo zázrakom. Už len to, že vystupujúce ženy a chlapi – (roz-

hodne už nie 20 roční) – dokázali naplniť sálu toľkým životným optimizmom, takou radosťou a veselosťou, bolo skutočným zázrakom. Z vystúpení všetkých súborov bolo naozaj cítiť, že v tej chvíli zabudli na všetky starosti, bolesti či každodenné problémy, a že tam bola len čistá radosť zo spevu a tanca. A tak to má byť, lebo človek sa musí vedieť v každom veku tešiť zo života. A títo Horehronci dokázali, že sa vedia zabávať, že je to ukryté v ich horehronskej náture. Musím povedať, že celé toto podujatie bolo balzomom na dušu účinkujúcich, ale aj divákov a bolo veľkou vzpruhou do ďalšieho života. Bolo to ako keď dostanete veľký vzácny dar. A s takýmto darom by ľudia chceli žiť donekonečna. o tento malý zázrak sa zaslúžili tieto súbory: spevácka skupina z Heľpy, Závadky nad Hronom, Polomky, Bacúcha, Bravčova,

Brezna, Polhory, Michalovej, Hronca a Jasenia. Myslím, že v tomto ročníku najmilším prekvapením bolo vystúpenie speváckeho súboru z Brezna. Určite aj preto, že 10 žien speváčok malo podporu v 10 krásnych mocných chlopských hlasoch. Hovorí sa, že samochvála smrdí, ale musím popravde povedať že našich 13 žien sa nedalo zahanbiť ani Brezňanom, ani nikomu inému. Vystúpenie už tradične bolo perfektné, citové, krásne. S podporou chlopkých hlasov by však bolo najlepšie na celom svete. Poďakovanie však patrí jedinému mužovi – harmonikárovi Matejovi Vojtkovi a našej Brezňanovej za trpezlivosť pri nácvikoch programu. Už teraz sa tešíme na ďalšie vystúpenie o rok na tomto podujatí.

Mária Horváthová

Teta od Smuduľaka v telke!

TV.sme a relácia Nehaňte ľud môj je mojou obľúbenou reláciou na internete. Prečo? No lebo je to „dokumentárny seriál“, ktorý sa zameriava na etnografickú dokumentáciu ľudí, čo sa ešte furt venujú nejakým remeslám, alebo sú nejakým zaujímavými pre Miša Veselského a Martina Kleibla z Bratislavy. Cestujú po Slovensku a robia v spolupráci s Janou Matkovou reportáže, ktoré proste majú šmrnc. Pri video-reportážach nájdete aj sériu fotiek a článok.

Takto som prihlásila do relácie Nehaňte ľud môj aj našu p.Máriu Horváthovú od Smuduľaka/Sameľa a teta pozvanie na natáčanie prijala. Tento nápad som dostala pri stretnutí s ňou, keď som si bola u nej dať robiť partu. Dlho som snívala o parte a poradili mi (konkrétne M.Pisárová), že vraj teta mi takú bude vedieť vyhotoviť. Skoro som zdivila od radosti. Aj teraz si ju občas dám na hlavu len tak – pre pasiu. A už sa neviem dočkať dožinok!

Jej remeslo ma tak nadchlo, že som si povedala, že to treba niekde zaznamenať. Po nejakom čase prišli spomínaní chlapi z Bratislavy a tetu pofotili, natočili s ňou rozhovor a bola skvelá! Pekne im ukázala, čo vyšiva, z čoho sa skladá náš kroj a pod. Veď nejdem predbiehať, sami sa pozrite, ako to celé výborne dopadlo. Uvidíte aj dcéru, aj vnučku tety Horváthovej. Reláciu nájdete na: <http://tv.sme.sk/v/29497/neversty-pozrite-sa-co-je-fashion-doplnek.html>.

Na foto teta od Smuduľaka pri vyšívaní, ako ju zachytili chlapi z relácie Nehaňte ľud môj.

Tetky a ujovia, čo sa do internetu nerozumiete, nevadí – zavolajte vnučky a vnukov – povedzte im, že nak zadajú do Google „Nehaňte ľud môj – Polomka“ a reláciu im to tam nájde samo. Gratulujem teda tete Horvatki, že nám pomohla dostať trochu do povedomia náš krásny polomský kroj a že si pri natáčaní tak dobre počínila.

Na záver malá výzva:

Ak by ste vedeli o niekom, kto by rád účinkoval v tejto relácii (môže byť aj z iných dedín z Horehronia a nemusí to byť remeselník, ale aj niečím iným zaujímavý človek), neváhajte a zavolajte mi! Moje telefónne číslo je 0949 849 301. Rada pomôžem spropagovať ďalšieho šikovníka, či pekne remeslo.

Vasa spoluobcanka
 poluomcanka
 Katka Málíková z Vršku

Stačí trochu ľudskosti

Dovoľte mi touto cestou vysloviť úprimné poďakovanie a obdiv pani MVDr. Lucii Novákovej za dôstojný a humánný prístup k nemej tvári, za príjemnú komunikáciu s ľuďmi a profesionalitu. Aj zvieratá, naši domáci miláčikovia, si zaslúžia slušné zaobchádzanie. Ďakujem pani doktorka.

M.K

Deti z dediny sú iné, ako deti z mesta

Sústredenie s DFS Brezinky 14.-15.6.2014

V dňoch 14.-15.júna som mala možnosť zažiť sústredenie s DFS Brezinky. Decká zo súboru mala na starosti jedna z vedúcich Marta Pisárová a bývalá vedúca súboru Mirka Farkašová. Hneď na úvod musím ešte dodať, že nám chýbala Hanka Turčinová, ďalšia vedúca súboru, no pre povinnosti sa sústredenia zúčastniť nemohla. Bolo výborne – na Martiných „hláškach“ som sa neraz parádne pobavi-

la. A nie len na tom – deti z Brezniek ma veľmi milo prekvapili. Dlhú som nezažila detský kolektív a už vonkoncom nie kolektív takých milých, „neskazených“ a srandovných detí. „Ja dneska nezaspím, lebo som taká energetická...“ a podobné výroky ma úsmevne sprádzali počas celého tohto výletu, ktorý ma príjemne unavil a zároveň poriadne nabíj niečím pozitívnym. Prišla som večerom o a piatej som s nimi mala „workshop“ - hrali sme sa rôzne hudobné hry a učili sme sa pesničku. Deckám sa ešte pred mojim malým programom povenovali chalani z Veže – našej horolezeckej steny, menovite Aleš Hereta a Mário Martinel-

li – aktívni mladí ľudia a participanti projektu, vďaka ktorému máme na Polomke nielen Vežu, ale aj iné horolezecké a voľnočasové atrakcie pre deti aj dospelých. Ich aktivitu môžete podporiť a sledovať na stránke <http://www.funzone-veza.sk/>. Na sústredku decká zabavili rôznymi lanovými a horolezeckými srandami. Štverali sa aj pani učiteľky.

O piatej som teda s deckami robila/hrala sa ja. Nevie, či som niekedy robila s takýmto kolektívom – deti od škôlkarov po ôsmacku na základnej škole. Nemám s tým veľmi skúsenosti, ale s deťmi bolo dobre, boli napriek večernej hodine aktívne. Nevie, či nie som veľmi subjektívna, ale mám pocit, že deti z dediny sú iné ako deti z mesta. Aj keď som občas počula slovo tablet, mám pocit, že tieto deti sú ešte stále naozajstnými deťmi. Keď z izby počujem, že si dievky spievajú nejakú ľudovú pesničku, rozlievam sa na koloz. Ešte stále je to možné a je to vďaka tomu, že chodia do folklórného súboru a pani učiteľky sa im dobre venujú. Majú to ešte stále v sebe, aj v 21. storočí, len to treba prebudiť. Fascinuje ma to. Marta im čítala rozprávku od Dobšinského a krásne počúvali. Takisto musím podotknúť, že boli veľmi dobrosrdečné, milé, slušné – a bola radosť s nimi robiť. Medzi deťmi som objavila aj

výrazné hudobné talenty. Miestami som bola šokovaná až do dojatia. Cítila som veľké zadosťučinenie a ohodnotenie od deciek, keď ma na druhý deň stískali a stískali. Bolo mi s nimi fakt super. Hrali sme sa na dirigentov, rozprávali sa o hudobných nástrojoch, hrali sme si, spievali, naučili sme sa pesničku. Ponahrávala som aj nejaký materiál, čo by som chcela ešte spraviť aj v budúcnosti.

Čo sa tanca týka, deťom sa povenovala aj šikovná etnologička a profesionálna ľudová tanečnica Vanda Krištofová. Vanda ma veľmi zaujala a potešila – rada spoznávam takýchto zaujímavých a dobrých ľudí. A ešte keď sa taký človek venuje niečomu, čo mi je bytostne blízke a čo ma neskutočne motivuje a nadchýňa! Neuveríte, o čom písala jej diplomovú prácu. No predsa o polomskom kroji! Hneď som ju poprosila, či by mi ju neposlala. S deťmi to vie veľmi dobre, nakoľko učí v ZUŠ Brezno. To, že som ju spoznala, beriem ako jeden z darčiekov tohto sústredenia.

S deťmi sme si spievali, hrali sme sa, maľovali si na tvár rôzne masky (potom som ich aj zaradom odličovala a umývala – to už až taká sranda nebola) a boli sme aj na prechádzke pri rybníku a chatke p. Dušana Mušku. Citujem Martu – „deti ešte o pol jednej v noci hurtovali a ráno o pol siedmej vstávali a pešovali hore!“ Teda, neviem odkiaľ berú tú energiu – niektoré síce trochu ku koncu poľfli, že už nevládu, no najmenšieho som musela naháňať, až kým som ho nechýtila, tak sa hnal popredu preč z dohľadu „pani učiteľky“ – to ma tak oslovovali poniektoré deti.

Riadne ma to pobavilo. No a späť k rybníčku – Pán Muška by kľudne mohol učiť prírodopis – pri jeho výklade o rybách som sa aj ja naučila toľko nových vecí! Pustil nás k rybníku, dal nám za vedierko krmiva a krmili sme ryby. Zopár ich aj chytil a názorne deckám povysvetľoval, z čoho sa taká ryba skladá, ako to funguje, ako ryby rastú a čo ich počas ich rybieho života v rybníkoch postretne. Deti mali zážitok – dúfam, že zlaté rybky od toľkých prianí nepodochli!-) Cestou k rybníku a od rybníka sme šli popri kadejakých nádherných lúčach nášho Slovenského Rudohoria a také krásne kytičky sme si natrhali! Deti mi pekne pomáhali, rozprávali sme sa, že čo to vlastne zbierame a tri kytičky som dokonca aj dostala. Ja som domov natrhala takú bukrétu, že sa mi až smiali, taká obrovská bola. A viete, čo čo sú to „Slzičky Panny Marie“? To je taký kvietok/rastlina, čo našla Marta pri ceste a dievčence ho potom hľadali a hľadali jedna radosť. Dobre že sa nepretekali. Taký pekný starodávny názov to je. A rastlinka ešte krajšia, taká s malými gombulkami.

Toto sústredenie financovala obec Polomka cez peniaze, ktoré sú určené na voľnočasové aktivity pre deti. Veľmi pekne ďakujeme, že sme mohli vďaka týmto financiam prespať na krásnom pen-

zióne pod Bučnikom, kde sa o nás personál kráľovskej postaral. Vari výborne a prostredie bolo čarovné v ako interiéri, tak samozrejme aj v exteriéri. Chceme sa poďakovať teda Alešovi a Máriovi, že zabavili decká, Vande, že s nimi potrénovala na novom tanečnom čísle, p. Muškovi, že prišiel a zoznámil nás s rybacím svetom, rodičom deciek, že nám ich zverili a nebáli sa, Mirke Farkašovej, že pomáhala s det-

mi a Marte Pisárovovej, že to zase raz celé takto parádne spískala.

Keď to celé zhriem, prežila som necelé dva dni a noc v krásnej prírode, medzi naozaj rozkošnými a skvelými deckami a teším sa, keď to zažijem zase nabudúce. Chcem sa poďakovať Marte, že ma zavolała a že som tento luxusný výlet mala zadarmo.

Katka Málíková z Vršku

Horehronské dni spevu a tanca

Posledný júnový víkend už po štyridsiaty deviaty raz Heľpa otvorila brány návštevníkom z rôznych kútov sveta aj zahraničia. Festival hudby, spevu, a tanca a tradičnej kultúry v desiatkach scénických programoch pripomenul starodávne zvyky a obyčaje, predstavil výnimočných interpretov a majstrovstvo tanečných kolektívov. Pekné počasie počas festivalu umocnilo výbornú atmosféru tejto ľudovej krásy.

Folklórna skupina Brezinky sa divákovi predstavila v piatok, ako 60 - ročná jubiliujúca skupina v programe BREZINKY. Divákovi sme ponúkli obrázky z našich programových čísel Na potoku, Na salaši a v Zale na Poľackovej. V sobotňajšom programe Od kolieska do kolieska sme sa spolu s FSK z Heľpy, Čierneho Ba-

logu a FS z Brezna, Kežmaroku a Slovenskej Ľupče ukázali s tanečným obrázkom zo Zaly na Poľackovej, pretože práve tento program vykresľoval rôzne podoby a príležitosti tanečných zábav. Nedelňajší program patrí aj deťom a tie naše z detského folklórného súboru Brezinky sa predstavili v pásme Podte deti medzi

nás. Spolu s malými folkloristami z Banskej Bystrice, Brezna, Bacúcha, Heľpy, Pohorelej, Oravskej Lesnej a úspešnými speváckymi a inštrumentálnymi interpretmi sa hrali tak, ako sa kedysi hrávali naše staré mamy a starí otcovia: na žalobu, na blchu, na stoličky, na cipovačku, na húsky, a čo ja viem ešte ako. Javisko ožilo detským džavotom, smiechom, detskou hravosťou, pričom sa hlavne starší diváci mohli preniesť na chvíľu do svojich detských čias.

V tomto duchu sa niesol aj detský program v nedeľu 6.7 na folklórnom festivale vo Východnej, ktorého súčasťou sa stali aj naše deti s detskými hrami. V programe Handrová bábika, drevená šablíčka a pišťalka vrbená, ktoré boli nosnými rekvizitami príbehu, ktorý stvárnili spolu s deť-

mi z Bratislavy, Košíc, Liptovských Sliačov, Hladovky. Práve tieto hračky boli kedysi najjednoduchšími hračkami, ale zároveň najväčšími. Mnohokrát nedokonalé, ale vyrobené s láskou a ľudskými rukami voňajúce. Záznam z tohto programu bude odvysielaný na Slovenskej televízii. Na obrazovke aj na javisku to vyzereá všetko pekne, uhladene, ale za tým je veľa peripetií, ktoré dospelí aj deti počas festivalov musia zvládnuť. Hlavne nekonečné čakanie a generálne skúšky, priazeň či nepria-

zeň počasia, možno aj nervozitu a trému, a tiež veľkú zodpovednosť za konečný výsledok. Zodpovednosť každého jedného za to, aby bol jeho výkon na javisku čo najlepší. Niekoľko sa darí viac, niekedy menej, ale divák tomu porozumie a dáva to najavo tým najkrajším, čo pre účinkujúcich je – potleskom a priazňou. Nuž ďakujeme všetkým, ktorí nás podporujú a aj tým, ktorí sa na tvorbe našich programov aktívne podieľajú. Veľmi si to vážime.

Marta Pisárová

Vyžrebovanie futbalových zápasov

2. B trieda dospelých
– jesenná časť súťažného ročníka 2014/2015:

1. kolo 17. augusta 2014 o 16.00 hodine:

Šumiac – voľno, Dolná Lehota – Pohronská Polhora, Polomka – Beňuš, Michalová – Sihla, Heľpa – Pohorelá

2. kolo 24. augusta 2014 o 16.00 hodine:

Voľno – Pohorelá, Sihla – Heľpa, Beňuš – Michalová, Pohronská Polhora – Polomka, Šumiac – Dolná Lehota

3. kolo 31. augusta 2014 o 16.00 hodine:

Dolná Lehota – voľno, Polomka – Šumiac, Michalová – Pohronská Polhora, Heľpa – Beňuš, Pohorelá – Sihla (So)

4. kolo 7. septembra 2014 o 15.30 hodine:

Voľno – Sihla, Beňuš – Pohorelá, Pohronská Polhora – Heľpa, Šumiac – Michalová, Dolná Lehota – Polomka

5. kolo 14. septembra 2014 o 15.30 hodine:

Polomka – voľno, Michalová – Dolná Lehota, Heľpa – Šumiac, Pohorelá – Pohronská Polhora (So), Sihla – Beňuš

6. kolo 21. septembra 2014 o 15.00 hodine:

Voľno – Beňuš, Pohronská Polhora – Sihla, Šumiac – Pohorelá, Dolná Lehota – Heľpa, Polomka – Michalová

7. kolo 28. septembra 2014 o 15.00 hodine:

Michalová – voľno, Heľpa – Polomka, Pohorelá – Dolná Lehota (So), Sihla – Šumiac, Beňuš – Pohronská Polhora

8. kolo 5. októbra 2014 o 14.30 hodine:

Voľno – Pohronská Polhora, Šumiac – Beňuš, Dolná Lehota – Sihla, Polomka – Pohorelá, Michalová – Heľpa

9. kolo 12. októbra 2014 o 14.30 hodine:

Heľpa – voľno, Pohorelá – Michalová (So), Sihla – Polomka, Beňuš – Dolná Lehota, Pohronská Polhora – Šumiac

Vertikálny kilometer v Chamonix

V dňoch 27.6 až 29.6 prebehli vo Francúzskom Chamonix majstrovstvá sveta vo vertikálnom kilometri. Z našej obce sa na nich zúčastnila Marianna Jagerčíková, ktorá v silnej konkurencii 61 pretekárov z 15 krajín sveta obsadila vcelku slušné 23 miesto. Náročnú trať s prevýšením 1000 m na dĺžke 3,8 km zvládla za 52 minút a 43 sekúnd. Marianna sa tejto disciplíne venuje ešte len rok a väčšinu pretekov absolvuje vo Francúzsku, kde sa jej vlani podarilo obsadiť tri druhé miesta a jedno štvrté. Najlepší čas na vertikálnom kilometri dosiahla v Grand Serre pričom trasu v dĺžke 1,9 km na prevýšení 1km absolvovala za 44,6 minút.

Marianna na 2 mieste v preteku L'OULE 2014

(Dokonč. zo str. 1))

šenie bezpečnostnej situácie na úseku nápadu trestnej činnosti a priestupkov neprispôsobivými občanmi. Starostovia argumentovali, že jednou z príčin je aj úsek, ktorý zabezpečuje Obvodné oddelenie PZ Pohorelá v Pohorelskej Maši je príliš dlhý (cca 45 km) a preto nie je možné jednu policajnú hliadku zabezpečovať kontrolu a ochranu v jednotlivých obciach. Starostovia žiadali, aby bola poskytnutá väčšia starostlivosť a ochra-

Starostov trápí bezpečnosť občanov

na slušných pracujúcich občanov, ktorí odvádzajú dane do štátneho rozpočtu. Žiadali, aby bolo vytvorené ešte jedno obvodné oddelenie napríklad v Polomke alebo v Závadke nad Hronom. Zástupcovia prezídia PZ si pozorne vypočuli názory a požiadavky starostov. Poukázali na fakt, že je zdokumentovaných málo priestupkov a trestných činov a tieto problémy budú prezentovať na prezídiu policajného zboru. Teraz budeme čakať na výsledok z prezídia a ostáva nám dúfať, že takýmito krokmi sa zvýši bezpečnosť našich občanov.

Ing. Ján Lihan, starosta obce

Valašská kolonizácia Horehronia

Kolonizácia Horehronia, t.j. vtedajšej severnej oblasti Gemera sa začala niekedy v prvej polovici 15. storočia. Jej prúd sa pohol z rumunského Sedmohradska cez hrebene Karpát a Podkarpatskú Rus do Poľska a stadiaľ južným smerom na územie Slovenska. Preto už počiatkom 15. storočia sa s valachmi stretávajú na panstvách Oravy, Liptova, Muránskom panstve a Horehroni.

Ila Bálint vo svojom diele o dejinách Gemerskej župy kladie vznik obci na Horehroni do prvej polovici 15. storočia. Podľa neho obce na Horehroni vznikali na základe valašského práva. Do tohto obdobia spadali aj vznikajúce obce: Telgárt, Šumiac, Heľpa a aj naša obec Polomka.

Viliam Raab, evanjelický farár z Revúcej na začiatku 20. storočia datuje osídľovanie Horehronia, ako aj horských oblastí Gemera na koniec 14. storočia, kedy do týchto oblastí začali prichádzať rumunsko – rusínski valašskí pastieri so svojimi stádami oviec a kôz. Ich prítomnosť na Gemeri, ako aj Horehroni sa prvýkrát spomína v listine kráľa Žigmunda Luxemburského z roku 1426 a to v súvislosti so škodami, ktoré napáchali stáda oviec a kôz na daných panstvách spásaním lesných porastov.

Osídľovanie povodia rieky Hron valachmi prebiehalo počas celého obdobia 15. storočia. Dielom tohto bolo založe-

nie osád v oblasti horného toku rieky Hron. Jedná sa o súčasné obce: Telgárt, Šumiac, Heľpa, Pohorelá, Polomka a čiastočne aj obec Vernár. Takto sa valaskí pastieri so svojimi stádami dostali takmer do všetkých hornatých oblastí Horehronia, ako aj Gemera.

Tieto valašské kmene postupne splynuli s pôvodným menšinovým obyvateľstvom, a to do takej miery, že ich prítomnosť bola v priebehu krátko časového obdobia dominantná.

Vznikajúce osady si až do dnešných čias uchovávajú v rôznych formách a podobách spoločenského života svoje tradičné valašské zvyky a pôvod. Na Horehroni je to markantné hlavne v Telgarte a Šumiaci, kde si obyvatelia týchto obcí uchovávajú svoje ľudové, rečové i náboženské osobitosti, ktoré majú priamu súvislosť s valašským osídľovaním a tradičným valašským spôsobom života.

Valašskí kolonisti od počiatkov osídľovania týchto oblastí mali aj osobitné privilégia. Valašskí osadníci boli Matejom Korvínom v roku 1495 a 1500 oslobodení od cirkevného desiatku, slobodne mohli využívať pastvu, pričom zempánovi odovzdávali len dvadsiatok z oviec, kôz, bryndze a syra. Valasi nemuseli robotovať, ale mali však iné strážne a vojenské povinnosti. Strážili horské priechody, chytali zbojníkov a v prípade vojenskej povinnosti

sa zúčastňovali na vojenských výpravách svojho pána.

Okrem pasenia oviec sa kolonisti venovali príležitostne rúbaniu dreva, spracovaniu kože, ako aj výrobe výrobkov z týchto materiálov. Súčasťou spracovania dreva bola aj výroba klad, dosiek, šindlí a v poslednom rade aj páleniu drevného uhlia.

Valašskí kolonisti rozširovali svoj teritoriálny vplyv aj do iných oblastí Gemera. Boli to hlavne kolonisti z osád a obcí: Polomka, Heľpa a Telgárt. Takto sa valašské kmene stali neoddeliteľnou súčasťou našej histórie.

Jozef Jagerčík

Zázvorovo-citrónová limonáda

Potrebujeme: 1 ks čerstvý zázvor (cca približne 5 cm jeden kusok), 2 ks citrón (kôra aj šťava), 1 pl hnedého cukru, 5 pl kryštálového cukru, 1 veľká hrst mäty piepornej, 1,5 litra studenej vody

Postup: Umyť lístky mäty, očistiť zázvor - najlepšie sa čistí zázvor ostrou hranou aluminiovej čajovej lyžičky, oškriabanie šupky ide ľahko, rýchlo a v tenučkej vrstvičke, dá sa dobre škrabkou na zeleninu alebo ostrým nožom ošúpať zázvor, ale odpad je potom príliš veľký a zbytočný. Ostrým nožom nakrájať na tenké plátky, nie je vôbec nutné ho strúhať a vymačkávať z neho šťavu, uvoľní sa jej dosť v ďalšom spracovaní tohto receptu. Škrabkou na zeleninu olúpať na tenučko citrónovú kôru a vytlačiť šťavu. Do veľkého hrca nasypať hnedý cukor a na silnom plameni za stáleho miešania pripraviť karamel, pozor NESPÁLIŤ!!!, aby nezhorchol. Pridať sem citrónovú kôru a zázvor ku karamelu, aj citrónovú šťavu, teraz to prudko zaškvrcí, treba dať pozor, aby horúci karamel neprskol na vás. Zmes zaliať odmeraným množstvom studenej vody, priviesť do varu a keď voda už vri, pridať lístky mäty, vypnúť plyn, nechať úplne vychladnúť,

zatiaľ sa dobre vylúhuje zázvor i citrónová kôra a uvoľní sa aróma a chuť mäty, potom celé precediť cez jemné sítko, do veľkej fľaše a odložiť vychladíť hotový nápoj do chladničky.

Zázvor sa používa predovšetkým ako korenina v stredomorskej a ázijskej kuchyni už viac ako 3000 rokov, má výraznú aromatickú sladko-pikantnú citrusovú chuť, používa sa do jedál, pečiva, v cukrárstve, na výrobu limonád, čajov, rôznych nápojov a zázvorového piva. Do západnej Európy sa dostal z Indie a Číny už v 9. storočí. Bol známy v Egypte, Ríme a v starovekom Grécku a krajinách Blízkeho východu, je známych viac druhov, čierny, biely, ružový v Japonsku a fialový v ázijských krajinách ako galangal, poznajú ho i v arabských štátoch už veľmi dávno. Používa sa čerstvý i sušený. Má priaznivé zdravotné účinky, zlepšuje činnosť čriev, pôsobí proti kŕčom, nevoľnosti, kinetóze, z cestovania, bolestiam hlavy, znižuje hladinu cholesterolu a cukru v krvi, proti skleroze, pozitívne ovplyvňuje činnosť srdca, ciev a na krvný systém, pôsobí úľavu pri nevoľnosti v tehotenstve, stimuluje imunitu, ako prevencia pri chrípke, má antiseptické účinky, likviduje baktérie a vírusy, má mnohostranné využitie.